

ก การสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่าในสังคมไทย*

อุดม จันทิมา**

บทคัดย่อ

พระเครื่องมีพัฒนาการมาจากพระพิมพ์ ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังพุทธกาล โดยเกิดจากแนวคิดการสร้างเพื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้า สังฆเวชนียสถาน เพื่อการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาและเผยแผ่หลักคำสอน การสั่งสมบุญญาบารมี และเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ แนวคิดในการสร้างพระพิมพ์นี้มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งยุคปัจจุบันที่นิยมเรียกว่า “พระเครื่อง” ซึ่งเป็นผลมาจากความนิยมสะสมจนเกิดการแลกเปลี่ยนและเช่าบูชา ทำให้พระเครื่องกลายเป็นวัตถุที่มีมูลค่าทางการตลาดที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนในเชิงธุรกิจ มีรูปแบบการสร้างและแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจนเป็นที่มาของคำว่า “พุทธพาณิชย์” ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการสร้างพระเครื่องในสังคมไทยปัจจุบันมี ๓ ด้าน คือ ปัญหาด้านรูปแบบการสร้างพระเครื่อง ปัญหาด้านการให้คุณค่าพระเครื่อง และปัญหาด้านการกำกับดูแลการสร้างพระเครื่อง ดังนั้น แนวทางการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่าในสังคมไทยจึงให้ความสำคัญแก่การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๓ ด้าน โดยอาศัยปัจจัยหลัก ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่า ๒) แนวทางเพื่อการพัฒนาการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่าในสังคมไทย และ ๓) แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่า ซึ่งปัจจัยทั้ง ๓ ประการนี้ต้องทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการสร้างพระเครื่องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางเพื่อการพัฒนาการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่า และต้องลงมือปฏิบัติตามกรอบแนวทางดังกล่าว จึงจะส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่าในสังคมไทยได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : การสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่า, สังคมไทย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างพระเครื่องที่มีคุณค่าในสังคมไทย” หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** นักวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Producing Amulets of Value in Thai Society

Udom Chantima

Abstract

Amulets were developed from votive tablets in the image of the Gautama Buddha after His lifetime in order to commemorate the Buddha, the Four Holy Places of Buddhism, to propagate the Buddhist Doctrines, to accumulate good deeds and merits, and to be spiritual anchors for Buddhist people. The conception of votive tablet productions has changed according to different social and historical contexts, culminating in what is known today as “amulets” – collection items of worship with increasing popularity, leading to exchanges and sales which further increased the items’ market and exchange values. These objects of economic value, which have entirely different conceptions and productions from the past, gave rise to the term “Buddhist commerce”.

This research finds three problematic areas surrounding the production of amulets in Thai society. They include the formats of amulet production, the assignation of values to amulets, and the control regulations of amulet productions. It proposes that in order to produce amulets of value in Thai society, three main factors need to be given special importance. They include: (1) groups or organizations involved in the production of amulets of value; (2) practical standards for producing amulets of value; and (3) practical guidelines to support the production of amulets of value. These three factors need to be systematically integrated; that is, individuals or groups involved in the production of amulets of value need to foster understanding of and participation in the framework of the production, and they need to act according to the terms of the framework in order to ensure the success of creating a true item of value and worship in Thai society.

Keywords : Production of amulets of value, Thai society